

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 1. listopadu 2018
Č.j. 2018 / 128169 / 570
Ke spis.zn.: Sp/2018/420/573
Počet stran: 5

P Ř Í K A Z

Česká národní banka (dále jen též „správní orgán“ či „ČNB“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a orgán dohledu nad činností spořitelních a úvěrních družstev dle zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o družstevních záložnách“), ve spojení s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o omezitelných požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (dále jen „Nařízení (EU) 575/2013“), rozhodla dle ustanovení § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „správní řád“) ve správním řízení s družstevní záložnou Artesa, spořitelní družstvo, IČO 257 78 722, se sídlem Škrétova 490/12, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, takto:

I.

Družstevní záložně Artesa, spořitelní družstvo, IČO 257 78 722, se sídlem Škrétova 490/12, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, se podle ustanovení § 28 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 28 odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o družstevních záložnách

ukládá,

aby ode dne 1.1.2019 udržovala kapitál nad minimální úrovní požadavků na kapitál podle čl. 92 odst. 1 Nařízení (EU) 575/2013 ve výši odpovídající 7,5 % z celkového objemu rizikové expozice podle čl. 92 odst. 3 Nařízení (EU) 575/2013, kdy tento dodatečný kapitálový požadavek bude minimálně ze 75 % pokryt kmenovým kapitálem Tier 1 a ve zbylé výši kapitálem Tier 1.

ODŮVODNĚNÍ

Identifikace účastníka řízení

1. Artesa, spořitelní družstvo, IČO 257 78 722, se sídlem Škrétova 490/12, 120 00 Praha 2 – Vinohrady (dále jen „účastník řízení“), je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl Dr, vložka 4584.

2. Účastník řízení je družstevní záložnou, jež je v rozsahu uděleného povolení oprávněna provozovat činnost podle zákona o družstevních záložnách.

Okolnosti vedoucí k uložení dodatečného kapitálového požadavku

3. Česká národní banka zahájila dne 29.3.2018 doručením oznámení o zahájení dohledového šetření č.j. 2018/045412/CNB/580 u účastníka řízení dohledové šetření, jehož předmětem bylo ověření řízení úvěrového rizika se zaměřením na proces poskytování nových úvěrů. Doručením oznámení o rozšíření dohledového šetření č.j. 2018/069774/CNB/580 byl dne 1.6.2018 rozsah dohledového šetření rozšířen o oblast systému vnitřně stanoveného kapitálu, a to zejména se zaměřením na alokaci interního kapitálu ke krytí úvěrového rizika (dále jen „Dohledové šetření“). V průběhu Dohledového šetření byla zjištěna řada nedostatků **systémového charakteru, jež zejména ve vzájemném působení, vykazují vysokou míru závažnosti** v obou prověřovaných oblastech.
4. Spolu s výzvou k předložení harmonogramu nápravných opatření č.j. 2018/083868/CNB/580 doručila ČNB účastníku řízení dne 29.6.2018 zprávu o výsledcích Dohledového šetření (dále jen „Zpráva z dohledového šetření“).
5. Dále byly pro stanovení dodatečného kapitálového požadavku využity informace o systému vnitřně stanoveného kapitálu („ICAAP“) poskytnuté účastníkem řízení dne 27.04.2018 a výpočty provedené na datech k 31.12.2017. Tyto informace jsou významným podkladem pro účely hodnocení kapitálové vybavenosti účastníka řízení v rámci průběžného výkonu dohledu nad záložnou dle § 21a zákona o družstevních záložnách, které ČNB provádí v souladu s Obecnými pokyny ke společným postupům a metodikám procesu přezkumu a vyhodnocení EBA/GL/2014/13 (dále jen „SREP“).
6. Na základě poznatků zjištěných v průběhu Dohledového šetření ve spojení s výsledky každoročního přehodnocení rizikového profilu účastníka řízení v rámci SREP dospěl správní orgán s přihlédnutím k potřebě zohlednění obezřetnostního hlediska k závěru o nutnosti stanovení dodatečných kapitálových požadavků v rozsahu a výši dále uvedené.

Vybraná zjištění Dohledového šetření s vlivem na stanovení dodatečných kapitálových požadavků:

7. V oblasti **řízení úvěrového rizika** byly u účastníka řízení identifikovány významné nedostatky zejména v souvislosti s **posuzováním a schvalováním úvěrových obchodů**, kdy v řadě případů¹ účastník řízení dostatečně nevyhodnotil bonitu dlužníků, resp. investorů u developerských projektů, čímž současně nevytvořil odpovídající předpoklady pro následný monitoring dotčených obchodních případů. Nedostatky byly rovněž shledány při identifikaci osob náležejících do **ekonomicky spjatých skupin osob**, kdy účastník řízení nečinil dostatečné kroky k ověření konečného vlastníka dlužníků. Důsledkem je skutečnost, že u významné části² úvěrového portfolia účastníka řízení existuje značná nejistota ohledně skutečného vlastnictví jednotlivých dlužníků, což zvyšuje rizika spojená s jednotlivými úvěrovými případy z titulu možného negativního vlivu skutečného

¹ Zpráva z dohledového šetření viz strana 6 až 9 a dále podrobněji jednotlivé úvěrové případy viz strana 31 až 39. Do prověřovaného vzorku byly vybrány úvěry 12 klientů se zůstatkem jistiny ve výši 919,9 mil. Kč k 31.12.2017, což představovalo 27,6 % úvěrového portfolia účastníka řízení. Efektivně se však jednalo o 10 obchodních případů, jelikož 3 klienti byli spoludlužníky jednoho úvěru. Významnější nedostatky v hodnocení bonity byly identifikovány u 5 klientů.

² Zpráva z dohledového šetření viz strana 9 až 17.

vlastníka na činnost a finanční situaci dlužníků účastníka řízení. V důsledku nejistoty ohledně skutečného konečného vlastníka existuje významné riziko propojení dlužníků evidovaných v různých ekonomicky spjatých skupinách osob z titulu stejné ovládající osoby, a tudíž i riziko překročení regulatorních limitů angažovanosti vůči ekonomicky spjaté skupině klientů. Pro identifikaci ekonomicky spjatých skupin osob účastník řízení adekvátně nezohledňoval dodavatelsko-odběratelské vztahy mezi dlužníky účastníka řízení a třetími stranami. V kontextu s institutem **zajištění** byly u účastníka řízení zjištěny elementární procesní a metodické nedostatky ve vybraných znaleckých posudcích³. Kvalita znaleckých posudků a činnost externích znalců nebyly ze strany účastníka řízení dostatečně revidovány. Maximální hodnoty koeficientů realizovatelnosti zajištění, které účastník řízení mohl na jednotlivé typy zajištění aplikovat a v praxi také aplikoval, byly nastaveny neobezřetně.

8. **V systému vnitřně stanoveného kapitálu** byly zjištěny významné nedostatky v oblasti **nedostatečné integrace systému vnitřně stanoveného kapitálu do řídicích a kontrolních procesů** účastníka řízení, kdy vnitřně stanovený kapitálový požadavek byl účastníkem řízení počítán pouze jednou ročně, přičemž jeho výsledky nebyly nijak využívány pro řízení společnosti. V oblasti **alokace interního kapitálu k úvěrovému riziku** účastníkem řízení aplikovaná metoda výpočtu kapitálového požadavku neumožňovala zachytit vybraná materiální specifická rizika účastníkem řízení podstupovaná, a to zejména používání vysokých koeficientů realizovatelnosti zástav, riziko odvětvové koncentrace, riziko vůči jednotlivým dlužníkům, resp. ekonomicky spjaté skupině osob, a dále rizika související s vysokým objemem a četností pohledávek za dlužníky s neprůhlednou vlastnickou strukturou či riziko zvýšené citlivosti dlužníků na ekonomický cyklus. V oblasti **alokace interního kapitálu k tržnímu riziku, riziku likvidity, reputačnímu a strategickému riziku** účastníkem řízení uplatňované metody alokace kapitálu k těmto rizikům nezohledňovaly rizikové faktory související se specifickým obchodním modelem účastníka řízení a s obecně vyšší citlivostí sektoru družstevních záložen.

Celkový kapitálový požadavek

9. Správní orgán může v souladu s ustanovením § 28 odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o družstevních záložnách uložit účastníkovi řízení, aby udržoval kapitál nad minimální úrovní požadavků na kapitál podle čl. 92 Nařízení (EU) 575/2013 a požadavků na kapitálové rezervy podle tohoto zákona. Správní orgán může uložit výše uvedené opatření podle ustanovení § 28 odst. 3 písm. a) zákona o družstevních záložnách, zejména pokud zjistí nedostatky v uspořádání, strategiích, postupech nebo jiných mechanismech řídicího a kontrolního systému upravených tímto zákonem, právním předpisem jej provádějícím, nesplnění požadavků podle čl. 393 Nařízení (EU) 575/2013 nebo nedostatky ve strategiích nebo postupech podle § 8a odst. 1, nebo v jejich uplatňování a dále podle ustanovení § 28 odst. 3 písm. b) téhož zákona, zejména pokud se na rizika nebo prvky rizik nevztahují požadavky na kapitál upravené v tomto zákoně nebo přímo použitelném předpise Evropské unie upravujícím obezřetnostní požadavky.
10. S účinností ode dne 1.1.2019 správní orgán stanovuje účastníku řízení ukazatel celkového kapitálového požadavku procesu přezkumu a vyhodnocení kapitálového poměru (TSCR –

³ Zpráva z dohledového šetření viz strana 17, 40 a 41.

Total SREP Capital Ratio)⁴ ve výši **15,5 %**, který zahrnuje jednak minimální kapitálový požadavek dle čl. 92 odst. 1 Nařízení (EU) 575/2013 ve výši 8 % z celkového objemu rizikové expozice a dodatečný kapitálový požadavek dle pilíře 2 ve výši 7,5 %, který je účastník řízení povinen držet nad minimální úrovní požadavků na kapitál podle čl. 92 odst. 1 Nařízení (EU) 575/2013, a to ke krytí rizik vyplývajících zejména:

- a) **z obchodního modelu a rizikového profilu úvěrového portfolia** účastníka řízení, včetně úrokového rizika investičního portfolia;
- b) **z nedostatků v řídicím a kontrolním systému**, kdy se jedná zejména o nedostatky při vyhodnocení bonity dlužníků, nebezpečné nastavení koeficientů realizovatelnosti zajištění, dále o nedostatky ve znaleckých posudcích a s tím spojenou absenci revize těchto znaleckých posudků ze strany účastníka řízení a konečně nedostatky v systému vnitřně stanoveného kapitálu;
- c) **z koncentrace expozic úvěrového portfolia** vůči osobám, ekonomicky či jinak spjatým skupinám osob;
- d) **z nedostatečné identifikace a následného monitoringu ekonomicky spjatých skupin**, překročení regulatorního limitu angažovanosti, nedostatečného prověření konečných zahraničních vlastníků dlužníků a s tím související značnou nejistotou ohledně skutečného vlastnictví jednotlivých dlužníků.

11. V souladu s čl. 92 Nařízení (EU) 575/2013 musí účastník řízení kromě výše uvedeného TSCR udržívat v souladu s ustanovením § 8aj zákona o družstevních záložnách také kombinovanou kapitálovou rezervu⁵.

12. V případě, že by kapitálový poměr účastníka řízení poklesl pod hodnotu odpovídající celkovému kapitálovému požadavku OCR⁶ (tedy součtu minimálního kapitálového požadavku dle čl. 92 odst. 1 Nařízení (EU) 575/2013, dodatečného kapitálového požadavku a kombinované kapitálové rezervy), je účastník řízení povinen postupovat v souladu s ustanoveními § 8aj odst. 4 zákona o družstevních záložnách.

13. Požadavek na udržování kapitálu nad minimální úrovní požadavků na kapitál podle čl. 92 Nařízení (EU) 575/2013 plynoucí z dokumentu „Vyhodnocení Informace o systému vnitřně stanoveného kapitálu (ICAAP)“ č.j. 2017/165416/CNB/580, ze dne 11. prosince 2017, kterým ČNB stanovila účastníku řízení **cílový kapitálový poměr pro rok 2020 s postupným zavedením:**

- (i) od 1.1.2018 plnit průběžný konsolidovaný kapitálový poměr minimálně ve výši 9,0 %;
- (ii) od 1.1.2019 plnit průběžný konsolidovaný kapitálový poměr minimálně ve výši 10,4 %;
- (iii) od 1.1.2020 plnit cílový konsolidovaný kapitálový poměr minimálně ve výši 12,8 %,

se ukončuje ke dni 31.12.2018.

14. Ustanovení § 150 odst. 1 správního řádu umožňuje správnímu orgánu v řízení z moci úřední uložit povinnost formou písemného příkazu, a to jako první úkon v řízení. Správní

⁴ Obecné pokyny ke společným postupům a metodikám procesu přezkumu a vyhodnocení, EBA/GL/2014/13 ze dne 19. prosince 2014.

⁵ www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/makroobezretnostni_politika/bezpecnostni_kapitalova_rezerva/index.html
www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/makroobezretnostni_politika/proticyklicka_kapitalova_rezerva/index.html

⁶ Overall capital requirements

orgán přistoupil k vydání příkazu, neboť v tomto případě považuje skutková zjištění za dostatečná, a ze všech výše uvedených důvodů rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto příkazu.

POUČENÍ

Proti tomuto příkazu lze podat odpor dle ustanovení § 150 odst. 3 správního řádu u sekce licenčních a sankčních řízení České národní banky, se sídlem Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to do 8 dnů ode dne doručení tohoto příkazu. Podáním odporu se příkaz ruší a v řízení se pokračuje. Zpětvzetí odporu není přípustné. Příkaz, proti němuž nebyl podán odpor, se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

podepsáno elektronicky

podepsáno elektronicky